

Koillis-Savon luonnonystävät ry

Koiramäentie 158

73460 Muuruvesi

tuulamuranen@gmail.com

www.sll.fi/koillis-savo

puheenjohtaja Tuula Muranen p. 0440 331 678

sihteeri Heikki Ranta p. 050 3634509

HEIPÄ HEI HYVÄT LUONNONYSTÄVÄT!

Talvi kolkuttelee jo ovella ja on yhdistyksen syyskokouksen aika. Kokouksen jälkeen sukellamme metsään. Muuruvedeltä juurensa löytävä Helsingin yliopiston työelämäprofessori MMT Kaisa Karttunen kertoo siitä, miten perikunta päätyi perustamaan suojelualueita omiin Muuruveden metsiinsä, mitä vaihtoehtoja pohdittiin ja miten suojeluprosessi eteni. Aihe on erittäin tärkeä. Kukaan ei ole voinut olla huomaamatta sitä, miten voimakkaasti metsiä nyt käsitellään. Metsäyhtiöt kannustavat aktiivisella mainonnalla hakkuisiin, puupinot kasvavat teiden varsilla, lehdistä saamme lukea kuukkeleiden ja raakkujen hätähuudoista. Kokousillan tarkoitus on nostaa esiin vaihtoehtoja hakkuille. Reiluja taloudellisia kannustimia löytyy myös suojelupuolelta. Näistä täytyy puhua enemmän. Vain 6 % Suomen metsistä on pysyvän suojelun piirissä.

Tässä kirjeessä kerron siitä, mitä toimintaa yhdistyksellä on tänä vuonna ollut ja mitä tärkeää on tulossa, mutta sitä ennen puheenvuoron saa perustajajäsenemme varapuheenjohtaja Marja-Sisko Pihl. Hän kertoo omista vaiheistaan Suomen luonnonsuojeluliiton (SLL) jäsenenä.

Marja-Sisko Pihl kertoo: Jäsenyyteni luonnonsuojeluliitossa

Luonto on aina ollut minulle tärkeä tavalla, jota se oli maalaistalossa viljan- ja karjankasvatuksineen. Mutta se on tärkeää myös arvona, jota ilman meillä ei olisi elämää. Siksi liityin suoraan SLL:n jäseneksi 1970-luvun lopulla. Kun muutin Juankoskelle, ja sinne perustettiin (1. kerran) luonnonsuojeluyhdistys, löysin itseni sen jäsenluettelosta. Silloinen yhdistys syntyi ennen kaikkea toimimaan Vehkalahtijärvien suojelemiseksi. Isolla Vehkalahdella järven uhkana oli viereisellä mäellä oleva kaatopaikka, jonka maa-/suojavalli kaatopaikan ja järveen laskevan puronuoman välissä oli heiveröinen. Samalla mäellä turkistarhaus ja rehusekoittamon toiminta lisäsivät aikanaan seutukunnan lokki- ja rottakantaa. Lisäksi hengissä selvinneet tarhakarkulaiset, minkit, ovat vieraslajina yhä edelleen järvellä kotoperäisten lajien verottajina. Toisaalta Pieni Vehkalahti on huomattavasti rehevöitynyt mataluutensa ja ympäröivän maanviljelyksen vuoksi. Olin Ison Vehkalahden ranta-asukas, joten huoli vesistön tilasta kosketti läheisesti ja suorastaan velvoitti toimenpiteisiin. Kaatopaikka lopetti toimintansa ja vähitellen turkistarhaus ja rehusekoittamokin, jotka tietenkin olivat myös tuoneet työtä paikkakunnalle. Minkkiä lukuunottamatta haitat vähentyivät ja yhdistyksen toiminta loppui.

Nykyinen Koillis-Savon luonnonystävät ry on tavallaan uusi, mutta toisaalta perustettu jatkamaan toimintaa luonnon parissa edellisen yhdistyksen pohjalta. Minut on automaattisesti SLL:n jäsenenä asumispaikkani perusteella siirretty nykyiseen yhdistykseen. Edellä kirjoittamani on pieni esimerkki siitä, miten luonnossa ja luonnonsuojeluliiton piirissä toimiessamme väistämättä törmäämme epäkohtiin ja ristiriitoihin, ja joudumme miettimään, missä määrin haluamme ja voimme ottaa kantaa ja asettua toimimaan luonnon puolesta. Ja miten?

Tämä meidän "Lynksimme" on vuosien saatossa antanut lausuntoja erilaisista luontoa rasittavista suunnitelmista mm. kaivoshankkeisiin ja moottorikelkkareitteihin liittyen. Olemme välittäneet luontotietoa julkaisemalla kuvia ja kertomalla kokemuksistamme K-S lehden luontopalstalla ja kotisivuilla. Ennen kaikkea olemme tarjonneet luontokokemuksia sekä ympäristö- ja lajituntemusta järjestämillämme retkillä. Eikä mukavaa yhdessäoloa sovi vähätellä. Toisaalta olemme osallistuneet uhanalaisten kasvien suojeluun niitynniittotalkoilla ja torjuneet vieraslajeina rehottavia jättiputkea ja jättipalsamia. Tarvitseeko meidän

tehdä enemmän? Tätä voimme miettiä jokainen omakohtaisesti ja yhdessä silloin, kun yhdistyksemme kokoontuu.

Havaintoja menneestä kesästä

Talvi 2023-2024 oli kasveille ankara. Vuosi sitten talvi tuli niin aikaisin, että kasvit eivät ennättäneet valmistautua talveen riittävästi ja moni tammi, koivu ja omenapuu karisti lehtensä vasta talven hangille. Alkuvuodesta oli ankara pakkasjakso ja keväällä vielä iski pieni takatalvi. Kymmeniä vuosia vanhoja havukasveja kuoli ja erilaisia vaurioita oli niin puissa, pensaissa kuin perennoissakin. Luonnonkasvien kestävyys korostui siinä, missä puutarhakasveissa oli erilaisia vaurioita. Kevät ja kesä etenivät nopeasti. Kaikki tuntui olevan aikaisessa ja toisaalta syksy tuntui jatkuvan lämpimänä poikkeuksellisen pitkään. Lämpöennätykset rikkoontuivat toistamiseen, myrskyt koettelivat, ja vaikka historiallinen hirmumyrskylukemiin (yli 33 m/s) yltynyt marraskuinen Lyly-myrsky ei tuntunut Koillis-Savossa ollenkaan, oli sekin muistutus ilmaston äärevöitymisestä. Metsämarjoja löytyi kohtalaisesti, mutta kuivuus verotti sienisatoa. Järvien pinnat ovat yhä poikkeuksellisen alhaalla. Suurpedot liikkuvat alueellamme, syksyllä nähtiin merikotkia ja runsaasti haukkoja. Oman kesäni kruunasi havinto kolmesta vitivalkeisesta jalohaikarasta, jotka kaulat mutkalla lensivät likeltä ohi laskeutuen lahden pohjukkaan kahlailemaan. Keskimmäisen lintukosteikon lintutornista näin keväällä kun kalasääski pyydysti ison kalan ja samaisesta ylävinkkelistä seurasin pitkän aikaa kuinka rantaheinikkoon yltävässä tulvavedessä polskutteli iso hauki kutuhommissaan.

Kun maailma hautaansa nilkuttaa (Juice Leskinen, 1981), osa nuorista on oikeasti huolissaan luonnosta ja sen tulevaisuudesta. Elokapina ja Metsäliike ovat suoran toiminnan järjestöjä, joista nuoret ovat löytäneet ripeämmän tavan vaikuttaa perinteisten yhdistysprotokollien sijaan. Alkuvuodesta ilmestynyt Virpi Suutarin elokuva Havumetsän lapset antaa myös äänen luontoa rakastaville nuorille. Aktivimi voi ärsyttää, mutta sen tarkoitus on herättää ja nostaa esiin akuuteimmat ongelmat. Siinä näkyy myös tuska, hätä ja turhautuminen nykytilaan, jossa päätöksenteko on hidasta ja rahaa sekä aikaa hassaantuu.

Yhdistyksemme toimintaa kesällä 2024

Toukokuussa vierailimme Pojois-Savon luonnonsuojelupiirin omistamalla Rastunsuon lintujärvellä Rautalammella. Alue on vanhaa turvetuotantoaluetta, mistä on muovautunut rikas lintukosteikko. Alueella tehdään kosteikon kunnostustöitä ja järjestetään talkoita ja näin pyritään säilyttämään alueella monipuolinen lajisto. Kevätretkellä havaittiin 37 lintulajia, joista viimeisenä näyttämölle liihotteli näyttävästi kanahaukka.

Torjuimme viimeistä kertaa jättiputkea Vaikkojoen suunnalla ja luovutimme alueen hoidon maan omistajalle. Toimitimme aumamuovia jättiputkentorjuntakohteisiin ja Pekka Tenhunen organisoivat oman kyläyhdistyksensä kanssa jättiputken torjuntatalkoot.

Osallistuimme Nilsiän luonnonsuojeluyhdistyksen Luonnonkukkapäivän retkeen Nilsiän Aholansaareen. Tutkimme paitsi luonnonkasveja myös mielenkiintoisia puolivillejä puutarhakasveja ja keskustelimme vieraslajien torjunnasta. Aholansaareissa jättipalsamin ja lupiin lisäksi aggressiivisena puutarhakarkulaisena näkyi olevan myös vuorikaunokki.

Vinkkasimme Luontoliiton luontokartoittajapiiriläisille Muuruvedellä sijaitsevasta Purjejärvien läheisyydessä olevasta metsäalueesta, jossa on säilynyt myös yli 100 vuotiasta puustoa. Alue on hiljattain siirtynyt Kuopion kaupungin haltuun. Ryhmä vieraili alueella toukokuussa ja lokakuussa. Lokakuussa vierailun yhteydessä järjestimme alueelle kääpäretken ja pääsimme nuuskimaan mm. voimakasaromista raidan tuoksukääpää. Ryhmä laati alueen lajistosta raportin, missä korostuu alueen suojeluun kannustavia merkittäviä luontoarvoja mm. kookkaita haapoja, runsaasti lahoppua sekä monipuolinen vanhan metsän lajisto. Alueella tavataan myös liito-oravaa ja valkoselkätikkaa. Yhdistyksemme pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan siihen, että saisimme tästä Muuruvedelle uuden suojelualueen. Tästä kuten muistakin retkistä voit lukea kotisivuiltamme, mistä löytyy myös linkki metsäkartoitusraporttiin <https://www.sll.fi/koillis-savo/2024/11/09/luontokartoittajat-palasiivat-muuruvedelle/>

Tärkeää asiaa tulevasta toiminnasta

Edelliseen liittyen Muuruveteen ihastuneet Luontoliiton luontokartoittajat tarjoavat kartoituspalvelua muihinkin yhdistyksemme alueella oleviin kohteisiin. Haussa on nyt siis mahdollinen tuleva suojelualue, jonka omistaja voi olla kunta, kaupunki, seurakunta, metsähallitus, yritys tms. taho tai suojelumyönteinen yksityinen maanomistaja. Kartoituksella voidaan auttaa ja jouduttaa suojelupäätöstä. Vinkkaa, jos tiedät tällaiseen kartoitukseen soveltuvan kohteen. Ensimmäinen kartoitus olisi jo keväällä.

Etsimme uutta haitallisten vieraslajien torjuntakohdetta. Laji voisi olla esimerkiksi jättiputki tai jättipalsami. Torjuntatyöstä toivomme saavamme yhdistykselle pientä tuloa. Torjunta tehdään kohteesta ja lajista riippuen koneellisesti raivaamalla tai kitkemällä. Osa torjunnasta voidaan toteuttaa aumamuovilla peittämällä. Yhdistyksellä on myös myytävänä aumamuovia, josta voi tilata määrämättyjä paloja. Onko sinulla tiedossa tällainen kohde? Ota yhteyttä allekirjoittaneeseen, niin sovitaan tarkemmin.

Seuraamme Rautavaaralle suunniteltavaa kaivoshanketta. Rautavaaralla on noussut huoli aivan taajaman kupeeseen suunniteltavaa pinta-alaltaan 706 km² kaivoksen vaikutuksista luontoon ja alueella elämiseen. Toteutuessaan tällaisen Terrafameen verrattavan kaivoksen ympäristövaikutukset valuisivat vesistöjä pitkin myös meidän alueellemme. Alueen aktiivit ovat järjestämässä keskustelutilaisuuksia, joista ensimmäinen Kaivos ja ihminen järjestetään jo 13.11. Tiistaina 26.11 puolestaan tilaisuuden aiheena on Kaivos ja luonto. Toivottavasti meidän yhdistyskin pääsee paikan päälle.

Olemme tänäkin vuonna saaneet uusia jäseniä joukkoomme. Uudet ja vanhat, sydämellisesti tervetuloa mukaan toimintaan!! Nähdäänkö syyskokouksessa?

Kiitos kun tuet luonnonsuojelua!

Mukavaa talvea!

Toivottelee Tuula

ps. Seuraa toimintaamme kotisivuillamme ja Facebookissa. Viestittelemme myös harvakseltaan WhatsAppilla, sähköpostilla sekä paikallislehti Koillis-Savossa. Minuun voi ottaa myös suoraan yhteyttä.

KOKOUSKUTSU

KOILLIS-SAVON LUONNONYSTÄVÄT RY:N

SYYSKOKOUS

Ke 20.11.2024 KLO 17.30

Muuruvedellä Pienen traktorin puodin yläkerrassa
Rantatie 2.

Käsitellään sääntömääräiset asiat

Kokouksen jälkeen klo 18.30 kahvitellaan ja kuullaan ja keskustellaan yksityismetsien suojelun mahdollisuuksista. Hakuille on vaihtoehtoja ja myös suojeleminen on taloudellisesti kannattavaa.

Työelämäprofessori MMT Kaisa Karttunen kertoo siitä, millaisiin metsien suojelevalintoihin perikunta päätyi Muuruvedellä.

Tilaisuus on avoin kaikille.

TERVETULOA!

